

„My jsme dělali divadlo proto, že jsme chtěli větší svobodu.“

Herec a režisér Jan Kačer se narodil 3. října 1936 v Holicích na Pardubicku, kde byl jeho otec továrníkem. Rodinná továrna na boty několikrát zbankrotovala, i kvůli konkurenci firmy Baťa. Smrtelnou ránu však podniku zasadila až Mnichovská dohoda, odtržením pohraničí totiž ztratil spoustu zákazníků. Janův tatínek se dostal do velkých dluhů, a když se k tomu přidal ještě strach, který měl jako Žid z Hitlera, rozhodl se vzít si život, šel na půdu a oběsil se. Zbýlý majetek šel do dražby, malý Jan měl tedy velice chudé dětství.

Druhá světová válka se ho přímo dotkla až na samotném konci. Kolem Holic se v lesích schovávali partyzáni, během několika dnů padlo při střetech s ustupující německou armádou 58 lidí. Než stačili mrtvé pochovat, přijeli sovětsí vojáci. Zmrzačení, unavení, v poničených vozech. Pan Kačer si dodnes pamatuje na mladého poručíka, který zpíval sovětskou hymnu a jeho mamince říkal: „Paní, teď nás milujete, a za rok nás budete nenávidět.“

Kvůli buržoaznímu původu nemohl Jan po nástupu komunistů studovat gymnázium, rozhodl se tedy pro keramickou střední školu v Bechyni. V té době začala jeho kariéra herce, učitel ho obsadil do divadelního představení. „Já jsem poprvé v životě v Bechyni hrál a hrozně mě to okouzlo,“ vzpomíná na své první zkušenosti s divadlem.

Přibližovala se maturita a mladý Kačer očekával, že se bude hlásit na Vysokou školu uměleckoprůmyslovou, jeden z učitelů mu ale poradil, aby šel spíš na herectví. A tak se vydal do Prahy, aby složil zkoušky na DAMU.

Z nové školy byl nadšen. Ohromilo ho neuvěřitelné množství oborů, na které se mohl přihlásit, jako například tanec, šerm nebo jízda na koni. Po dokončení studií odešel do Ostravy s partou lidí do malého divadla pro děti (podle jeho vlastních slov považovaného za nejhorší divadlo v republice).

I přes nevalný zájem a úspěch se ho snažili zkultivovat. Když se v roce 1962 hledala neznámá tvář pro hlavní roli ve filmu *Smrt si říká Engelchen*, naskytla se Janu Kačerovi životní příležitost. Filmu vysloužil pozvání na filmový festival do Moskvy, kde vyhrál ocenění za herecký výkon. „To si představ, že pocházíš z nějaký vesnice Horní Dolní, přijedeš do Moskvy a jdeš na festival. A jeden večer se tam promítá *My fair lady* v barvách a vidíš fantastický svět, kterejš nikdy neviděl, a druhý den tam poskakuješ ty jako partyzán Pavel a střílíš na Němce.“

V roce 1965 se vrátil do Prahy, kde dostal možnost založit divadlo poblíž Václavského náměstí. Dal dohromady partu deseti herců, kteří se nikdy předtím neviděli, a tak začal Činoherní klub.

Ač zprvu neznámé divadlo, začalo se pomalu stávat jedním z nejznámějších v Praze. Netrvalo dlouho a na jeho představení se stály fronty až k soše sv. Václava. „My jsme se nechtěli divadlem živit, nebo dokonce živit se dobře,“ říká dnes Jan Kačer. „My jsme to dělali proto, že jsme chtěli větší svobodu.“

Pražské jaro pro něj bylo něco jako sen. Lidé chtěli otevření hranic, změnu celkové situace, a to se na chvíli i stalo.

O to větším zklamáním pro ně pak byla okupace v srpnu 1968 a konec jejich snu o svobodě. „Já jsem v Jugoslávii někde řekl, že Václav Havel napsal hru, která se hrála v Počernicích, a mě se tam ptal nějaký úředník, co tomu říkám, a já jsem říkal, že když někdo napíše hru, že je to geniální, protože hra je divadelně obtížná. ‚A vy byste tam taky šel?‘ A já samozřejmě: ‚Šel.‘ A on mě udal,“ popisuje Kačer události, které vedly k několikaletému zákazu hraní. Tři roky nemohl sehnat žádnou práci, až mu nakonec zavolali z ostravského státního divadla. V roce 1975 se tedy odstěhoval z Prahy, kde ovšem musel zanechat manželku a dvě dcery. Zpátky do Prahy se mohl vrátit až roku 1986.

Sametovou revoluci přivítal a aktivně se jí účastnil. Po revoluci si všímal, jak se lidi mění. Zjišťoval, že svět, po kterém dlouho toužil, není bezchybný.

„Herectví je takový zvláštní nepopsatelný umění,“ vzpomíná Jan Kačer na svou celoživotní práci. „Ty seš schopnej takový empatie k tomu člověku, kterýho hraješ, že se staneš zároveň jím a zároveň zůstaneš sám sebou. To se dá těžko vysvětlit.“

Jan Kačer dnes žije obklopen svými blízkými v rodinné vile na pražském Barrandově.

Ruth Františka Blažková, Alfréd Koza, Štěpán Kroupa, Alma Kudláčová, Matěj Láska